

Näringsdepartementet

N2015/2191/J

n.registrator@regeringskansliet.se

Datum: 2015-06-17

Diarienummer: 2015-218

Handläggare: Jan Svensson

Remissyttrande: Slutbetänkande av Konkurrenskraftsutredningen, SOU 2015:15 Attraktiv, innovativ och hållbar -strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har anmodats yttra sig om ovan rubricerade ärende. Formas synpunkter berör främst utredningens rekommendationer och skrivningar i kap. 6 Kunskap och Innovation. När det gäller hur innehållet i betänkandet förhåller sig till regeringens kommande svenska livsmedelsstrategi är Formas ståndpunkt att det är viktigt att vi får en svensk livsmedelsstrategi förankrad på god vetenskaplig grund och samverkan mellan akademi och näring. Svensk konkurrenskraft kan öka genom internationellt samarbete inom såväl forskning som innovation.

1. Formas ser som sin uppgift att identifiera kunskapsluckor och nya kunskapsbehov för betänkandets identifierade områden såsom kostnadseffektivt byggande inom jordbruk och trädgård samt djur- och växtskydd. Ett exempel är Formas pågående uppdrag att identifiera forsknings- och utvecklingsbehov inom växtskydd.
2. Formas ser inte att det finns någon motsättning mellan konkurrenskraft och hållbarhet. Begreppet hållbarhet innefattar både ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv och en stärkt konkurrenskraft ses därför som en del i en hållbar utveckling, vilket redan ingår i Formas instruktions andra paragraf *"Inom ramen för den uppgift som anges i 1 § ska Formas särskilt, nyttiggöra forskningsresultaten och främja en hållbar utveckling i samhället."* Formas anser därför inte att det behövs ett särskilt förtydligande liknande instruktionen för VINNOVA.
3. Då det gäller behovsdriven forskning så bidrar merparten av Formas forskning till olika samhällsbehov, där även så kallad nyfikenhetsforskning kommuniceras med möjliga användare inklusive forskare och kunskapen bidrar till samhällsnyttan på sikt. Även kritisk forskning som rör miljömässiga och sociala aspekter på areella näringar bidrar med viktig och nyttig kunskap för att hitta hållbara lösningar och förutsättningar för konkurrenskraft. Större delen av Formas forskningsfinansiering

går till behovsdriven forskning. Mer produktionsnära forskning och utveckling kräver däremot ökad medverkan från näringen.

4. Den i utredningen citerade VINNOVA rapporten "Forskning och innovation för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdssektor" menar att Formas forskarstyrning leder till bristande stöd till forskning som bidrar till konkurrenskraft. Formas styrs av sin instruktion samt regleringsbrev från två departement. Forskarrådet är välbalanserat då det består av 13 ledamöter, varav 4 samhällsrepresentanter samt ordförande och GD utses av regeringen och övriga 7 ledamöter utses genom elektorsval av universitet och högskolor. Formas samverkar också med näringen på andra sätt, till exempel genom samfinansierad forskning, möten och diskussioner om forskningsbehov och anordnande av match-makingdagar i samband med riktade utlysningar där akademi och näring får mötas.
5. Formas stöder rapportens slutsatser och rekommendationer när det gäller betydelsen av näringens engagemang i forskningen. Formas har i flera riktade utlysningar under de senaste åren uppmuntrat till deltagande och medfinansiering från avnämare i forskningsansökningar. Satsningen på strategiska innovationsområden, genom såväl agendor som strategiska innovationsprogram, är exempel på aktiviteter där näringen kan ta initiativet. Det finns fortfarande mycket att utveckla och förbättra när det gäller samverkan mellan forskare och företag/användare, liksom mellan offentliga och privata aktörer, till exempel för identifiering av kunskapsbehov och samfinansiering av forskning och innovationsfrämjande åtgärder. Formas inser att medverkan är svårare i en bransch med många små aktörer, men inte desto mindre måste näringens beställarroll stärkas.
6. Formas stöder förslaget om en oberoende OECD-studie av det svenska kunskaps- och innovationssystemet inom jordbruks- och trädgårdssektorn. En viktig del är analysen av SLU:s framtida roll. Man bör också överväga om effekterna av SLU:s samverkansinsatser kan inkluderas i studien.
7. Formas ser mycket positivt på förslaget till utveckling av industridoktorandprogram i samverkan mellan akademi och näring.

Beslut i detta ärende har fattats av forskningsrådet Formas generaldirektör Ingrid Petersson. Föredragande har varit seniorrådgivare Jan Svensson. I framtagning av remissvaret har även forskningssekreterarna Lena Strålsjö och Susanne Johansson deltagit.